

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 119/2023
23.01.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Мирјане Андријашевић, председника већа, Иване Рађеновић и Владиславе Милићевић, чланова већа, у правној ствари тужиоца АА из ..., чији су пуномоћници Мирко Ракић адвокат из ..., и у ревизијском поступку Звонко Марковић адвокат из ..., против туженог Дома здравља „Др Бошко Вребалов“ са седиштем у Кучеву, чији је пуномоћник Драган Милорадовић, адвокат из ..., ради утврђења, одлучујући о ревизијама тужиоца изјављеним против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 3481/21 од 23.08.2022. године, у седници већа одржаној дана 23.01.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈАЈУ СЕ, као неосноване, ревизије тужиоца изјављене против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 3481/21 од 23.08.2022. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Пожаревцу, Судска јединица у Кучеву П1 474/20 од 15.10.2021. године, ставом првим изреке, уврђено је да је тужилац засновао радни однос на неодређено време и обавезан тужени да са тужиоцем закључи уговор о раду и истог распореди у складу са његовом стручном спремом и радним способностима. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован део тужбеног захтева којим је тражено да је тужилац распореди на послове ... за одржавање апарата за хемодијализу и руковање осмозом. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу на име трошкова поступка исплати 106.500,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 3481/21 од 23.08.2022. године, ставом првим изреке, преиначена је првостепена пресуда у ставовима првом и трећем изреке, тако што је одбијен тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се утврди да је засновано радни однос на неодређено време, те да се обавезе тужени да са тужиоцем закључи уговор о раду и распореди га у складу са његовом стручном спремом и радним способностима и обавезан је тужилац да туженом накнади парничне трошкове у износу од 207.000,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизије, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану одлуку у смислу члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. ЗПП („Сл. гласник РС“, бр.72/11...18/20), па је утврдио да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности. Ревизијско указивање да је учињена битна повреда одредаба поступка из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП, није од значаја јер одредбом члана 407. ЗПП та повреда није прописана као ревизијски разлог.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је као извршилац посла, у периоду од 29.06.2018. године до 26.02.2021. године, код туженог као наручиоца посла, по основу 33 сукцесивно закључених уговора о делу, обављао исте послове ... на одржавању и руковању апарата за хемодијализу и одржавању и руковању осмозом. За обављени рад, тужени је тужиоцу исплаћивао уговорену накнаду. Тужилац између закључених уговора није имао прекида у раду. Одлуком туженог од 17.12.2014. године измењен је Статут Дома здравља Кучево и предвиђено да у оквиру своје делатности пружа и медицинску услугу хемодијализе. Тужиоцу је издат сертификат за успешно завршену обуку у периоду 5.-6.09.2020. године за сервисирање и одржавање система реверзне осмозе.

На основу утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је тужбени захтев тужиоца усвојио, тако што је утврдио да је засновао радни однос на неодређено време код туженог и обавезао туженог да са тужиоцем закључи уговор о раду и распореди у складу са његовом стручном спремом и радним способностима, а у смислу одредбе члана 37. Закона о раду („Службени гласник РС“, бр. 75/14). Првостепени суд је закључио да је тужилац у утуженом периоду обављао послове из делатности послодавца (здравствене услуга из области интерне медицине са хемодијализом) дуже од две године, да његово радно ангажовање има карактер радног односа, због чега налази да је послодавац злоупотребио институт уговора о делу из члана 199. Закона о раду и да се ради о симулованим уговорима у смислу члана 66. Закона о облигационим односима, који прикривају уговор о раду.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду тако што је одбио тужбени захтев, налазећи да је првостепени суд на утврђено чињенично стање погрешно применио материјално право, имајући у виду да је тужилац код туженог радио по основу више закључених уговора о делу, да се такво радно ангажовање, према члану 199. Закона о раду, не сматра радним односом, већ представља облик рада ван радног односа који није подобан за преображај у радни однос на неодређено време у смислу члана 37. Закона о раду.

По оцени Врховног касационог суда, побијаном другостепеном пресудом правилно је првостепена пресуда преиначена и одбијен тужбени захтев, али из других разлога.

Одредбом члана 37. Закона о раду прописано је да уговор о раду може да се закључи на одређено време, за заснивање радног односа чије је трајање унапред посла или наступањем одређеног догађаја, за време трајања тих потреба (став 1), послодавац може закључити један или више уговора о раду из става 1. овог члана на основу којих се радни однос са истим запосленим заснива за период који са прекидима или без прекида не може бити дужи од 24 месеца (став 2), ако је уговор о раду на одређено време закључен супротно одредбама овог закона или ако запослени остане да ради код послодавца најмање пет радних дана по истеку времена за које је уговор закључен, сматра се да је радни однос заснован на неодређено време (став 6).

Тужени је установа која по члану 2. став 1. тачка 5, 7. и 8. Закона о буџетском систему („Службени гласник РС”, број 54/09... 62/13 и 63/13 - исправка), спада у кориснике јавних средстава, па се у односу на њу примењују одредбе и тог закона. Законом о изменама и допунама тог Закона („Службени гласник РС“ број 108/2013 од 06.12.2013. године) у члану 27е додати су нови ставови 34. и 35. којима је прописано да корисници јавних средстава не могу заснивати радни однос са новим лицима ради попуњавања слободних, односно упражњених радних места до 31.12.2015. године, а изузетно од тог става радни однос са новим лицима може се засновати уз сагласност тела Владе, на предлог надлежног министарства, односно другог надлежног органа, уз претходно прибављено мишљење министарства, а поступак за прибављање сагласности прописан је Уредбом о поступку за прибављање сагласности за ново запошљавање и додатно радно ангажовање код корисника јавних средстава („Службени гласник РС”, бр. 113/2013, 21/2014, 118/2014, 22/2015 и 59/2015). Наведена одредба члана 27е став 34. Закона новелирана је каснијим изменама и допунама („Службени гласник РС“ број 142/2014... 149/2020), тако да корисници јавних средстава не могу заснивати радни однос са новим лицима ради попуњавања слободних односно упражњених радних места до 31. децембра 2016. године („Службени гласник РС“ број 103/2015), затим до 31. децембра 2017. године („Службени гласник РС“ број 99/16), до 31. децембра 2018. године („Службени гласник РС“ број 113/17), до 31. децембра 2019. године („Службени гласник РС“ број 95/18 и 31/19), односно до 31. децембра 2020. године („Службени гласник РС“ број 72/2019 и 149/2020).

Законом о изменама и допунама Закона о буџетском систему („Службени гласник РС“ бр. 149/2020 од 11.12.2020. године- са применом од 01.01.2021. године и 92/2023 од 27.10.2023. године) чланом 3. додат је и члан 27к, којим је прописано да је у одређеним случајевима дозвољено заснивање радног односа на неодређено време и без сагласности надлежне Комисије Владе РС, уколико су испуњени предвиђени услови у законом предвиђеном поступку. Наиме, у периоду од 1. јануара 2021. године до 31. децембра 2026. године корисницима јавних средстава дозвољено је да без посебних дозвола и сагласности у текућој календарској години приме у радни однос на неодређено време и радни однос на одређено време у својству приправника до 70% укупног броја лица којима је престао радни однос на неодређено време по било ком

основу у претходној календарској години (умањен за број новозапослених на неодређено време и одређено време у својству приправника у тој календарској години), док о пријему новозапослених на неодређено време и одређено време у својству приправника изнад тог процента одлучује тело Владе, на предлог надлежног органа, уз претходно прибављено мишљење Министарства. Изузетно од става 1. овог члана, тело Владе из става 1. овог члана може једним актом дати сагласност новооснованом кориснику јавних средстава на број лица који тај корисник може примити у радни однос на неодређено време и одређено време у својству приправника у календарској години у којој је основан.

Запошљавање из члан 27к ст. 1. и 2. овог члана може се реализовати уколико корисник јавних средстава има обезбеђена средства за плате, односно зараде, са припадајућим порезом и доприносима за новозапослене, као и под условима и у складу са процедурама предвиђеним посебним прописима. Почев од 1. јануара 2021. године укупан број запослених на одређено време (изузев у својству приправника), лица ангажованих по уговору о делу, уговору о привременим и повременим пословима, преко омладинске и студентске задруге, као и посредством агенције за привремено запошљавање и лица ангажованих по другим основама, код корисника јавних средстава, не може бити већи од 10% укупног броја запослених на неодређено време, осим изузетно, уз сагласност тела Владе, на предлог надлежног органа, уз претходно прибављено мишљење Министарства. У ограничење из става 4. овог члана не убрајају се лица у радном односу на одређено време ради замене одсутног запосленог до његовог повратка, лица радно ангажована посредством Националне службе за запошљавање у циљу спровођења мера активне политике запошљавања у складу са прописима који уређују област запошљавања (јавни радови и додатно образовање и обуке), лица ангажована ради реализације пројеката који се финансирају средствима Европске уније или средствима донација, уколико се накнаде за њихов рад, са припадајућим порезима и доприносима, финансирају из ових извора, као и лица ангажована од стране корисника програма обуке, акредитованих реализатора обуке који су уписани у Сталну листу предавача и других реализатора обука коју води Национална академија за јавну управу.

Уредбом о поступку за прибављање сагласности за ново запошљавање и додатно радно ангажовање код корисника јавних средстава („Службени гласник РС“ бр. 159/2020 и 116/2023) ближе је уређен поступак за прибављање сагласности из ст. 1, 2. и 4. овог члана.

Чланом 105. наведеног Закона прописано је да ако су одредбе других закона, односно прописа у супротности са овим законом, примењују се одредбе овог закона.

Следом изнетог, одредбе Закона о буџетском систему којима је прописана забрана заснивања радног односа са новим лицем ради попуњавања слободних, односно упражњених радних места су *lex specialis* у односу на одредбе Закона о раду којима се прописују услови за преображај радног односа са одређеног на неодређено време, сагласно одредби члана 105. Закона о буџетском систему. Како је у спорном периоду од 29.06.2018. године до 26.02.2021. године, на снази био Закон о буџетском систему са изменама и допунама, тужени је са тужиоцем који спада у категорију нових

лица могао само изузетно, уз сагласност тела Владе, да заснује радни однос на неодређено време. С обзиром да та сагласност није постојала, није било услова за преображај радног односа тужиоца у смислу члана 37. ставови 2. и 6. Закона о раду, па су неосновани наводи ревизије о погрешној примени материјалног права.

Правилно је одлучено и о накнади трошкова поступка на основу чланова 153. став 1. и 154. став 2. ЗПП.

Како се наводима ревизије не доводи у сумњу правилност и законитост побијане пресуде, Врховни суд је на основу одредбе члана 414. став 1. ЗПП одлучио као у изреци.

**Председник већа-судија
Мирјана Андријашевић, с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**